

розвивається лейкопенія і кінці спроб кількість лейкоцитів в спробній групі становило $17,8 \pm 0,4 \times 10^9/\text{л}$, а в контролі $21,9 \pm 0,7 \times 10^9/\text{л}$ ($P < 0,01$).

В процесі переболювання аймеріозом в крові індюшат відзначалося знижене вміст гемоглобіну. Гіпогемоглобінемія мала місце кінці спроб ($62,4 \pm 0,6$ г/л), що на 26,4% нижче, ніж у молодняка контрольної групі ($84,75 \pm 0,55$ г/л). Розвивалася також тромбоцитопенія. При цьому вміст тромбоцитів не стабілізувалося навіть кінці спроб ($23,3 \pm 3,7 \times 10^9/\text{л}$).

Висновки. Аймерії індюшат є високпатогенними простішими паразитами. При експериментальному зараженні аймеріями у індюшат спостерігалося важке перебіг хвороби, яке характеризувалося зниженням моторної активності, потім угнетенням загального стану, спрагою, відмовою від їжі, діареєю, підвищенням температури тіла. Основні патологічні зміни виявлені в формі катарального і катарально-геморагічного запалення слизової оболонки тонкого і товстого кишечника, спленіти, дистрофії печінки, нирок і серцевої м'язи. Розвиток хвороби супроводжувався еритропенією, гіпогемоглобінемією, лейкоцитозом, тромбоцитопенією.

Несекційні матеріали

ОЦІНКА ЧІПСІВ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ

*Лямець В.Є., студ. МЗВСЕ-1-19, Єфімов В.Г., доцент
lera.lyamets@ukr.net*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Вступ. Впродовж останніх 20-ти років український ринок активно насичується новими для нашого споживача продуктами харчування, які називаються снеками. Українці споживають близько 1,5 кг снеків в рік, тоді як рівень споживання в Європі становить – 5-6 кг, а США – 10 кг (Сергієнко А, 2017). Найактуальнішим продуктом з групи снеків є чіпси, вони відрізняються за формою, смаками та технологіями виготовлення. Враховуючи, що чіпси та снеки найчастіше виготовлені з картоплі, їх практично неможливо збагатити функціональними добавками для покращення впливу на стан здоров'я людини. Тому запропоновано безліч варіантів виготовлення даного харчового продукту з інших видів сировини. Крім того, змінюється принцип технології виробництва прототипів чіпсів та снеків. В контексті здорового харчування також включені фруктові закуски. В останні роки на світовому ринку спостерігається зростання цього сегмента (Кузьменко О.В., у співавторстві з Тягло М.Д., 2018) Найактуальнішими чіпсами з оздоровчими властивостями на сьогоднішній день є чіпси з сушених яблук та бананів.

Мета. Метою роботи було визначити показники якості і безпеки чіпсів різного походження та встановити їх відповідність вимогам ДСТУ 4608:2006 «Чіпси і снеки картопляні. Загальні технічні вимоги».

Матеріал та методи. Для досліджень було відібрано зразки чіпсів різного походження: №1 – чіпси бананові «Fruits ECO», №2 – чіпси картопляні «La'ys. З сіллю», №3 – чіпси яблучні «Sosedі. Зроблені з солодких яблук».

У зразках визначили органолептичні показники (зовнішній вигляд, колір, смак і запах, консистенцію), вміст поживних речовин та проводили бактеріологічні дослідження. Серед

фізико-хімічних показників визначили: масову частку білку – за методом К'ельдаля, жиру – за методом Рушковського (екстракції), вологи – гравіметрично, клітковини – методом Генеберга та Штомана з використанням фільтрувальних пакетиків, золи – методом сухого озолення.

Вміст окремих мікро- та макроелементів визначали методом атомно-емісійної спектроскопії з індуктивно зв'язаною плазмою.

При проведенні мікробіологічних досліджень визначали кількість мезофільних аеробних і факультативноанаеробних мікроорганізмів - ГОСТ 10444 15, бактерії групи кишкових паличок (коліформи) – ГОСТ 29184, патогенні мікроорганізми – ДСТУ ISO 12824 , у т. ч. бактерії роду *Salmonella*, плісняві гриби – ГОСТ 10144 12.

Результати. За органолептичними показниками визначили, що всі три проби є якісними та відповідають вимогам ДСТУ 4608:2006.

Масова частка білку не нормується згідно діючих нормативних документів, однак виробники зазначають вміст білку на упаковці. Отримані дані свідчать, що бананові чіпси містили 3,5% білку, картопляні та яблучні – 7,8% та 2,5 % білку відповідно. При визначенні масової частки жиру було встановлено, що проби чіпсів не перевищують межі, вказані в ДСТУ та відповідають нормативам. Найбільший відсоток жиру містили картопляні чіпси – 28,8%, що було значно більше порівняно з банановими і яблучними.

При визначенні масової частки вологи було встановлено, що картопляні та яблучні чіпси за відсотком вмісту вологи відповідали вимогам ДСТУ, тоді як бананові чіпси містили 8,13% вологи, що на 3,13% від встановлених вимог.

Найвищий рівень клітковини було виявлено у яблучних чіпсах – 3,9%, тоді як найнижчі вміст мали бананові – 0,93%. При визначенні масової долі золи було встановлено, що найвищий показник мали яблучні чіпси (3,34%), а найменший – картопляні (2,43%).

При дослідженні макроелементів найвищий їх рівень було виявлено у бананових чіпсах – вміст Кальцію становив 0,4 г/кг, Калію – 10,93 г/кг та Магнію – 1,08 г/кг, а вміст Натрію в картопляних чіпсах (0,46%) значно переважав яблучні та бананові, що, напевне, пояснюється додаванням до їх складу солі кухонної. Найвищий рівень Цинку було встановлено в картопляних чіпсах – 11,42 мг/кг, тоді як яблучні мали найнижчий його вміст (3,7 мг/г). Також картопляні чіпси містили найвищий рівень Фосфору, Купруму та Феруму. Найвищий рівень Мангану, натомість, було встановлено у яблучних чіпсах – 4,59 мг/кг.

Вміст Плюмбуму був найнижчим у картопляних чіпсах – 0,02 мг/кг, в той же час, як рівень Кадмію в них становив 0,21 мг/кг, що було в 7 разів вище від допустимих вимогами ДСТУ значень (0,03 мг/кг). Очевидно, це пояснюється значною контамінацією вихідної сировини, зокрема, внаслідок антропогенної діяльності.

За результатами мікробіологічних досліджень було встановлено, що всі три проби відповідають вимогам ДСТУ.

Висновки. 1. Досліджені зразки чіпсів різного походження відповідають вимогам за органолептичними показниками, тоді як за масовою часткою вологи була встановлена невідповідність у бананових чіпсах.

2. За вмістом Кадмію картопляні чіпси перевищували максимально допустимий рівень у 7 разів, тоді як за мікробіологічними показниками всі зразки відповідали вимогам ДСТУ.

3. Мікро- та макроелементний склад чіпсів різного походження має певні відмінності, що може бути пов'язано зі складом вихідної сировини та технологічними особливостями виготовлення.